

Rahapeliuotolla rahoitettujen toimintojen uuden rahoitusmallin edellyttämät arpajaislainsäädännön muutokset

Asettaminen

Sisäministeriö on tänään asettanut säädösvalmisteluhankkeen, jonka tarkoituksena on valmistella rahapeliuotolla rahoitettujen toimintojen uuteen rahoitusmallin edellyttämät arpajaislainsäädännön muutokset.

Toimikausi

Hankkeen toimikausi on 9.3.2022-3.3.2023. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle marraskuussa 2022.

Tausta

Arpajaislaissa säädetään rahapeliin ja muiden arpajaisten toimeenpanosta ja toimeenpanon valvonnasta, Veikkaus Oy:n toiminnasta ja toiminnan rajoituksista, tuottojen tilittämisestä ja käyttötarkoituksista sekä tuottojen käytön valvonnasta. Lain tarkoituksena on taata yleishyödyllisiin arpajaisiin osallistuvien oikeusturva, estää arpajaisiin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset sekä ehkäistä ja vähentää arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Arpajaislakia on sen voimassaolon aikana uudistettu useaan otteeseen erityisesti lain rahapeliuotonta koskevien säännösten osalta. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaan perustuva arpajaislain uudistus on tullut voimaan 1.1.2022.

Suomen rahapelijärjestelmä perustuu arpajaislailla säädettyyn yksinoikeuteen. Rahapeliuotannon tuotto käytetään laissa säädettyihin yleishyödyllisiin käyttötarkoituksiin. Tuotolla on ollut huomattava yhteiskunnallinen merkitys ja sillä on rahoitettu laaja-alaisesti yleishyödyllisiä toimintoja. Tuottojen käyttäminen yleishyödyllisiin tarkoituksiin ei kuitenkaan ole peruste ylläpitää yksinoikeusjärjestelmää, vaan Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti tuotto voi olla ainoastaan yksinoikeusjärjestelmän suotuisa liitännäisseuraus.

Rahapeliuotannon tuotto on viime vuosina vähentynyt muun muassa rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä koskevien tehostamistoimenpiteiden johdosta. Tuoton alentuminen on vaikuttanut sillä rahoitettujen toimintojen rahoitustasoon. Opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, maa- ja metsätalousministeriö ja valtiovarainministeriö asettivat 11.11.2020 työryhmän selvittämään rahapeliuotannon tuoton alentumisen vaikutuksiin varautumista. Työryhmän puheenjohtajana toimi Erkki Liikanen. Työryhmän toimikausi päättyi 28.2.2021. Työryhmän selvitys sisälsi neljä

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

vaihtoehtoista mallia rahapelituottojen jakamisesta tulevaisuudessa (Suomalainen rahapelijärjestelmä muutoksessa: Tulevaisuuden vaihtoehtoja. [Valtioneuvoston julkaisuja 2021:12](#)). Työryhmä asetti ensisijaiseksi vaihtoehdoksi kokonaisuudistuksen, jossa rahapelituotot ohjattaisiin valtion yleiskatteellisiksi tuloiksi ja nykyiset edunsaajat siirrettäisiin budjetin kehysmenettelyn piiriin.

Hallitus linjasi huhtikuun 2021 puoliväli- ja kehysriihessä uuden pysyvän rahoitusmallin valmistelun käynnistämisestä, joka toteutetaan 2024 alkaen ([Hallituksen linjaukset puoliväli- ja kehysriihessä 29.4.2021](#)).

Valtioneuvosto asetti 26.8.2021 pääministerin esityksestä määräaikaisen hankkeen ([VNK045:00/2021](#)), jonka tehtävänä oli laatia ehdotus uudeksi rahoitusmalliksi rahapeliuotoilla rahoitettujen toimintojen rahoittamisesta vuoden 2024 alusta lukien. Rahoitusmallin laatimisen pohjana oli puheenjohtaja Erkki Liikasen työryhmän raportti. Hankkeelle asetettiin valtioshteereistä koostunut hankeryhmä sekä sihteeristö, jossa oli edustajat valtioneuvoston kansliasta, sisäministeriöstä, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, maa- ja metsätalousministeriöstä ja valtiovarainministeriöstä. Valtioneuvoston kanslia asetti hankkeen tueksi 13.10.2021 parlamentaarisen seurantaryhmän, jonka jäseninä toimivat kansanedustajat kustakin eduskuntaryhmästä ja pysyvinä asiantuntijoina asiantuntijoita edunsaajia edustavista keskeisistä järjestöistä. Hankkeen toimikausi päättyi 17.12.2021. Hankeryhmän ja parlamentaarisen seurantaryhmän yhteisymmärrysmuistio rahapeliuotoilla rahoitettavien yleishyödyllisten toimintojen uudesta rahoitusmallista julkaistiin 8.2.2022.

Yhteisymmärrysmuistion mukaan rahoitusmalliuudistuksen tavoitteena on katkaista nykyinen Veikkaus Oy:n tulouttaman tuoton sekä nykyisten valtionavustusministeriöiden (opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö) ja arpajaislaissa säädettyjen käyttötarkoitusten välinen yhteys. Lisäksi tavoitteena on turvata rahapelien tuotolla aiemmin rahoitetuille sekä mahdollisille uusille vastaaville käyttötarkoituksille ennustettava, vakaa ja toimijoiden autonomian turvaava riittävä rahoitus ja varmistaa osaltaan suomalaisen yksinoikeuteen perustuvan rahapelijärjestelmän oikeuttamisperusteiden toteutumista. Tavoitteena on myös varmistaa osaltaan rahapelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen tehtävien panostusten riittävyys sekä lisätä panostusten ja niillä aikaansaatavien vaikutusten läpinäkyvyyttä ja todennettavuutta. Yhteisymmärrysmuistion mukaan 1.1.2024 alkaen Veikkaus Oy:n tuotto tuloutetaan yleiskatteellisena valtion tulotilille, josta se siirtyy osaksi yleiskatteellista kehysrahoitusta. Uudessa rahoitusmallissa katkaistaan yhteys arpajaislaissa säädettyjen yksilöityjen käyttötarkoitusten väliltä. Yhteisymmärrysmuistion mukaan arpajaislakiin voi silti olla perusteltua sisällyttää kirjaus tuoton yleishyödyllisestä käytöstä, mikä arvioidaan arpajaislakiin tehtävien muutosten yhteydessä. Yhteisymmärrysmuistiossa todetaan, että esitetyn rahoitusmallin EU-yhteensopivuuden arviointia tulee jatkaa jatkovalmistelun yhteydessä.

Yhteisymmärrysmuistion mukaan uudessa rahoitusmallissa maa- ja metsätalousministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön sektoreille valmistellaan uudet käyttötarkoitukset määrittävät sektorikohtaiset puitelait, jotka yhtenäistävät nykykäytäntöjä.

Tavoitteet ja tehtävät

Hankkeen tehtävänä on valmistella rahapeliuotolla rahoitettujen toimintojen uuden rahoitusmallin edellyttämät arpajaislainsäädännön muutokset. Valmistelun lähtökohtana on 8.2.2022 julkaistu yhteisymmärrysmuistio.

Hankkeen lähtökohtana on, että Suomen rahapelijärjestelmä perustuu jatkossakin hallitusohjelman mukaisesti yksinoikeusjärjestelmään. Hankkeessa on erityisesti otettava huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenevät yksinoikeusjärjestelmän ylläpitämistä koskevat reunaehdot. Yhteisymmärrysmuistion mukaan hankeryhmän ja parlamentaarisen seurantaryhmän näkemyksenä on, että uudistus tulee tehdä tavalla, mikä ei vaaranna yksinoikeusjärjestelmän perusteita.

Taloudelliset vaikutukset

Uusi rahoitusmalli liittyy valtion talousarvioon ja julkisen talouden suunnitelmaan. Nykyisessä mallissa Veikkaus Oy:n tuotto otetaan vuosittain valtion talousarvioon arpajaislain 17 §:ssä säädettyjen käyttötarkoitusten mukaisessa suhteessa opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja

terveysministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön momenteille. Valtion talousarvio toimii päätöksenteon ja rahoituksen kanavointivälineenä. Valtiontalouden kehysjärjestelmässä rahapelitoiminnan tuottoa vastaavat menot ovat kehyksen ulkopuolisia menoja. Kehysjärjestelmän näkökulmasta Veikkaus Oy:n tuotto ja sitä vastaavat menot ovat talousarvion läpivirtauserä, jossa valtio toimii teknisenä ulkopuoliselta saatavan rahoitusosuuden välittäjänä. Uudessa rahoitusmallissa Veikkaus Oy:n tuotto tuloutettaisiin yleiskatteellisena valtion tulotilille, josta se siirtyisi osaksi yleiskatteellista kehysrahoitusta.

Uuden rahoitusmallin valtiontaloudellisia vaikutuksia arvioidaan opetus- ja kulttuuriministeriössä, sosiaali- ja terveysministeriössä ja maa- ja metsätalousministeriössä käynnissä olevien tai myöhemmin käynnistettävien sektorikohtaista puitelainsäädäntöä koskevien hankkeiden yhteydessä.

Organisointi

Arpajaislainsäädännön muutokset valmistellaan virkatyönä sisäministeriön poliisiosastolla ilman erillisen työryhmän asettamista. Hankkeen vastuuvastavalmistelijana toimii neuvotteleva virkamies Elina Rydman ja muina valmistelijoina neuvotteleva virkamies Jukka Tukia ja erityisasiantuntija Tiina Tulirinta. Säädösvalmisteluavustajana toimii säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen.

Arpajaislainsäädännön muutosten valmistelu tulee yhteensovittaa opetus- ja kulttuuriministeriössä, sosiaali- ja terveysministeriössä ja maa- ja metsätalousministeriössä käynnissä olevien tai myöhemmin käynnistettävien sektorikohtaista puitelainsäädäntöä koskevien hankkeiden valmistelun kanssa. Tarkoituksena on, että uuteen rahoitusmalliin liittyvät lakiehdotukset yhdistettäisiin lausuntokierrosten jälkeen jatkovalmisteluvaiheessa yhdeksi eduskunnalle syysistuntokaudella 2022 annettavaksi hallituksen esitykseksi.

Hankkeessa on kuultava valtiovarainministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön asiantuntijoiden lisäksi rahapelihaittoihin perehtyneitä asiantuntijoita ja eri ministeriöiden EU-oikeuden asiantuntijoita. Hankkeessa voidaan kuulla tarvittaessa myös muita asiantuntijoita.

Kustannukset ja rahoitus

Työ tehdään virkatyönä. Kukin organisaatio vastaa omista kustannuksistaan. Sisäministeriölle maksettavaksi tulevat kustannukset maksetaan momentilta 26.01.01.1. Hankkeeseen käytettävä työaika ja muut kulut kirjataan toimintoseurantakohteelle 2000520100.

Sisäministeri Krista Mikkonen

Osastopäällikkö Tomi Vuori

Liitteet

-

Jakelu

Neuvotteleva virkamies Elina Rydman
Neuvotteleva virkamies Jukka Tukia
Erityisasiantuntija Tiina Tulirinta
Säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen

Tiedoksi

Valtiosihteeri Akseli Koskela
Kansliapäällikkö Kirsi Pimiä

Lainsäädäntöjohtaja Katriina Laitinen
Sisäministeriön viestintäyksikkö
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Rahapeli-asioiden neuvottelukunta

VN/6327/2022-SM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: